

De middeleeuwen

In 2014 werd in Utrecht bij werkzaamheden op het Domplein een schat gevonden. Er werden 52 gouden en 12 zilveren munten opgegraven die afkomstig waren uit de periode 560-700. De gouden munten waren voornamelijk in Utrecht zelf geslagen. De zilveren munten waren *sceatta's*, een betaalmiddel dat in meer Noord-Europese steden werd gebruikt.

De vondst van deze schat nuanceert het gangbare beeld van de vroege middeleeuwen.

- 2p **5** Noem dit gangbare beeld van de vroege middeleeuwen en toon aan dat de vondst dit beeld nuanceert.

Gebruik bron 2.

Uit deze bron blijkt dat er na de vroege middeleeuwen in de bestuurlijke verhoudingen zowel sprake is van continuïteit als van verandering.

- 4p **6** Geef aan, telkens met een verwijzing naar de bron:
- welke continuïteit er bestaat met de vroege middeleeuwen en
 - welke verandering er na de vroege middeleeuwen plaatsvindt.

De middeleeuwen

bron 2

In 1231 ondertekent de Gelderse graaf Otto II in Arnhem een oorkonde waarin hij verklaart:

Door deze oorkonde geven wij aan het nageslacht te kennen dat ik, Otto graaf van Gelre en Zutphen, (...) heb gegeven aan de stad in Harderwijk en aan de burgers die erin verblijven en er later zullen verblijf houden, een jaar- en weekmarkt en volledige vrijheid met onschendbaarheid van hun goederen, zodat deze stad zich mag verheugen in dezelfde vrijheid als de stad Zutphen geniet. Maar op voorwaarde dat zij geen horige, behorende aan mij of mijn erfgenamen of mijn edele leenmannen of mijn dienstlieden, zal opnemen als burger zonder toestemming van mij en van mijn erfgenamen en van mijn edele leenmannen en dienstlieden.

En de burgers van voornoemde stad zullen voortaan watertol betalen, zoals zij voorheen hebben betaald. En wanneer ik daar kom voor twee of drie nachten, zullen zij die hooi en stro hebben, dit zonder enige betaling verschaffen aan de paarden van mij en mijn erfgenamen en van degenen die met mij of mijn erfgenamen meekomen. Wanneer ik daar voor langere tijd kom, zal ik zelf hooi en stro kopen. (...)

Gegeven te Arnhem, in het jaar des Heren 1231, tijdens de regering van heer Frederik, Rooms-Keizer, heer Hendrik, aartsbisschop van Keulen, en heer Wilbrand, bisschop van Utrecht, 11 juni.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.